

PEDAGOGISKĀS SADARBĪBAS PROCESA ORGANIZĀCIJA ĶĪNAS STUDENTIEM LATVIEŠU VALODAS KĀ SVEŠVALODAS NODARBĪBĀS

Organization of the Pedagogical Cooperation Process for Chinese Students in the Latvian Language as a Foreign Language

Lāsma Gaitniece

Riga Technical University, Latvia

Abstract. *It is self-evident that in the second decade of the 21st century more and more students are involved in mobility: knowledge is acquired beyond the borders of their country, as well as studying new foreign languages - not only the language of the great nations alone. Students' goal is not only to enrich their knowledge and intellectual potential but also ensure more opportunities for themselves in the labour market. Twenty students from the Beijing International Study University (Beijing International Studies University; BISU) have acquired Latvian language as a foreign language as well as other human-oriented subjects related to Latvia during the 2017/2018 academic year at the Riga Technical University (RTU). For teaching staff this is a big challenge: they need to find a new approach, students from different countries must be treated differently, choosing different teaching tools and pedagogical methods, and constantly thinking about pedagogical cooperation process. This is important not only for successful communication, but also for the advanced new knowledge and skills transfer to students. The article is dedicated to finding out the peculiarities of the organization of the pedagogical cooperation process for Chinese students in the classes of the Latvian language as a foreign language.*

Keywords: *Latvian language as a foreign language, learning, pedagogical cooperation process.*

Ievads

Introduction

Latvijas augstākās izglītības iestāžu docētājiem un pedagoģijas pētniekiem mūsdienās ir svarīgi sadarboties gan ar citu valstu kolēģiem, gan studentiem. Ar katru gadu mobilitāte gan mācībspēku, gan studentu vidū kļūst aizvien populārāka. Šādā veidā tiek nodrošināta gan informācijas apmaiņa profesionālajā jomā, gan jaunu pētījumu aprobācija ārpus mūsu valsts robežām, nemaz nerunājot par zināšanu ieguvī un uzkrāšanu visām iesaistītajām pusēm. Viena no visnozīmīgākajām starptautiskās mobilitātes priekšrocībām ir jaunas pieredzes

iegūšana gan mācībspēkiem, docējot savus studiju kursus citu valstu studentiem, gan, protams, arī pašiem studentiem.

2017./18. studiju gadā Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) E-studiju un humanitāro zinātņu fakultātē latviešu valodu kā svešvalodu un vairākus citus humanitāras ievirzes kursus (Latvijas vēsturi, kultūras vēsturi) apguva 20 studentu grupa, kas 2017. gada augusta nogalē ieradās no Pekinas Starptautisko studiju universitātes (*Beijing International Studies University*; BISU). BISU ir augstākās izglītības iestāde, kas studentiem Ķīnā piedāvā apgūt latviešu valodu kā svešvalodu. 2018./19. studiju gadā latviešu valodu mācās 46 studenti. Ņemot vērā, ka studentu kopskaits BISU bakalaura studijās ir 6200, maģistra studijās – 1300, kā arī ir 1000 vidusskolēnu, kuri tur studē pēc īpašas programmas, un 700 ārzemju studentu, šāds latviešu valodas apgūvēju skaits, protams, ir niecīgs (Pekinas Starptautisko studiju universitātes mājaslapa, b./g.). Izņemot BISU, latviešu valodu kā svešvalodu iespējams apgūt arī Pekinas Ārzemju studiju universitātē (*Beijing Foreign Studies University*), kur 2018./19. studiju gadā mācās 5290 bakalaura studentu, 2663 maģistra studentu un 932 ārzemju studentu (Pekinas Ārzemju studiju universitātes mājaslapa, b./g.).

Projekts starp BISU un RTU ir unikāls; to finansē Ķīnas Tautas Republikas valdība, kuras mērķis ir ekonomisko saišu stiprināšana ar Austrumeiropu, tai skaitā Latviju. Studenti latviešu valodu Ķīnā bija apguvuši jau divus studiju gadus RTU docētājas Aijas Veldrumas vadībā. Ierodoties Latvijā, tika veikts diagnosticējošais latviešu valodas pārbaudes tests un konstatēts, ka studentu latviešu valodas prasme vērtējama A1, bet tikai dažiem, pašiem centīgākajiem un ieinteresētākajiem, A2 starptautiskajā līmenī. Galvenais Ķīnas studentu un viņu latviešu valodas docētāju mērķis, pabeidzot 2017./2018. studiju gadu, bija apgūt latviešu valodas prasmes četrās pozīcijās – lasīšanā, rakstīšanā, runāšanā un klausīšanās prasmē – tādā mērā, lai tas atbilstu B1 vai pat B2 starptautiskajam līmenim.

RTU mācībspēkiem, kas 2017./18. studiju gadā Ķīnas studentiem docēja studiju kursu latviešu valodā kā svešvalodā, tas bija liels izaicinājums. Pirmās grūtības konstatējamas apstākļi, ka dažādās studentu auditorijās pedagoģiskās sadarbības process organizējams dažādi – vairākās situācijās pat pilnīgi atšķirīgi. Ķīnas Tautas Republikā attiecības starp mācībspēkiem un viņu studentiem veidojas atšķirīgi, nekā tas noris Eiropā, respektīvi, par akceptējamu tiek uzskatīts modelis: es (pedagogs) uzdošu/norādu/pavēlu, bet tu (students) izpildi, neizpaužot savu viedokli pat tad, ja tas ir kardināli atšķirīgs. Rietumeiropas valstīs un tagad arī Latvijā pedagoģiskās sadarbības process tiek organizēts pēc atšķirīgiem principiem. Pedagogs un students ir sadarbības partneri, kuri viens otru respektē un kuriem (abiem) ir savi nolūki un mērķi. Šādā modelī students nav un nevar būt tikai izpildītājs, gluži pretēji – viņš pats ir atbildīgs par savu rīcību,

zina, kāpēc apgūst konkrēto studiju kursu un kā iegūtās zināšanas pielietos turpmākajā dzīvē.

Rakstā tiek piedāvāts pedagoģiskās sadarbības procesa organizācijas veids Ķīnas studentiem latviešu valodas kā svešvalodas nodarbībās, savukārt teorijas aprobācijai – gadījumu izpēti (*case study*) metode saistībā ar divu studiju priekšmetā iekļauto tematu apguvi, pamatojoties raksta autores kā mācībspēka pieredzē. Raksta mērķis ir sadarbības procesa analīze, tai skaitā veiksmīga, uz demokrātijas principiem pamatota sadarbības parauga piedāvājums starp mācībspēku un viņa studentiem, ņemot vērā, ka docētāja un viņa audzēkņu tautība, mentalitāte un iepriekšējā dzīves pieredze ir ļoti atšķirīga.

Iespējamo risku apzināšanās pedagogam *Consciousness of Potential Risks*

Sākot darbu ar Ķīnas studentiem no Pekinas Starptautisko studiju universitātes, iesaistītajiem mācībspēkiem Rīgas Tehniskajā universitātē nācās apzināties vairākus darbības aspektus. Tas ir nepieciešams ar mērķi atbilstoši organizēt pedagoģiskās sadarbības procesu. Pirmkārt, studenti savā dzimtenē ir pieraduši pie atšķirīga mācību stila ar lielu mācību slodzi. Par to, sākot studijas RTU, signalizēja vairākas situācijas: absolūti lielākās studentu daļas bezierunu paklausība, nevēlēšanās vai arī nespēja paust savu viedokli pat tad, ja pedagogs uz to mudina, kā arī bailes kavēt nodarbības pat slimības gadījumā.

Minētās situācijas norāda uz studentu neprasmī vai nespēju pieņemt patstāvīgus lēmumus un izturēties pašam pret sevi atbildīgi. Pedagogam šādā situācijā ir jāapzinās, ka „dzīvot demokrātiskā sabiedrībā nevar iemācīties īsā laika posmā. Tam ir vajadzīgs ilgāks laiks un sabiedrības gribasspēks mainīt savu domāšanu, izpratni par lietām un notikumiem, kā arī prasmes dzīvot nepiespiesti, nekontrolēti, lai patstāvīgi pieņemtu lēmumus un atbildētu par savu rīcību” (Buboviča & Studente, 2017, 5). 2017./18. studiju gada rudens semestra noslēgumā šajā ziņā bija vērojams progress. Iemācīt Ķīnas studentiem sadarboties gan savstarpēji, gan ar pedagogiem – šādi var formulēt nosacījumu, lai pedagoģiskās sadarbības process ritētu veiksmīgi. Pašlaik vēl grūti atbildēt uz jautājumu, vai to pilnībā iespējams paveikt pāris studiju semestru laikā, taču šāds mērķis konkrētajā situācijā mācībspēkam noteikti būtu sev jāizvirza.

Nākamais aspekts, kas pedagogam jāņem vērā: šie 16 līdz 18 gadus vecie jaunieši, atbraucot no Ķīnas uz Latviju un uzsākot mācības RTU, atrodas pārejas procesā no bērnības uz pieaugušo dzīvi. Jaunas dzīves sākums svešā valstī bez vecāku vai citu tuvinieku tiešas uzraudzības un, iespējams, atbalsta, kā arī pāreja uz citu izglītības iestādi veicina patstāvību un atbildības uzņemšanos pašam par sevi, turklāt šī jaunā pieredze var nest līdzīgu ilgtermiņa ietekmi uz studentu dzīvi kopumā (Nairz-Wirth, 2014). Kas no tā secināms pedagogam? Nokļūstot svešā

valstī, jaunos un nepierastos dzīves apstākļos un mācību vidē, studenti var izjust lielu nedrošību, nepārliecinātību par sevi, saviem spēkiem, līdz ar to ļoti svarīgs var izrādīties atbalsts, iedrošinājums un motivēšana. Psihoanalītiķis Ērihs Fromms (*Erich Fromm*) darbā „Mīlestības māksla” (*The Art of Loving*) norāda, ka agrā jaunībā cilvēki sāk apjēgt savas dzīves plānus un saskaņā ar dominējošajiem motīviem meklēt atbildi uz jautājumu – ko es vēlos sasniegt? Līdz ar to aktuāls kļūst jautājums – ko es varu sasniegt? Tieši tādēļ mācīšanās kļūst par līdzekli savu personīgo plānu sasniegšanai (Fromm, 1956). Saistībā ar Ķīnas studentiem konstatējams, ka viņu mērķis apgūt latviešu valodu un Latvijas kultūru saskan ar vēlmi savu profesionālo karjeru veidot starpvalstu jeb starptautiskajiem sakariem. Kā atklājies savstarpējā neformālā komunikācijā, vairāki no viņiem Latvijā (vai kādā citā no Eiropas valstīm) vēlētos pavadīt arī turpmāko dzīvi. Līdz ar to studentu motivācija apgūt latviešu valodu kā svešvalodu pedagogam kļūst saprotama. Kāds šādā situācijā būtu mācībspēka uzdevums? Organizēt iespējami veiksmīgu pedagoģiskās sadarbības procesu, lai studenti, mācību laikā saskaroties ar grūtībām, kas ir neizbēgamas, nepazaudētu motivāciju sasniegt izvirzīto mērķi. Pētniece Ieva Dorila norāda, ka „ir jāveic arvien lielāks darbs pedagoģiskā procesa organizēšanā, kas prasa jaunas zināšanas un prasmes izglītības vadībā un menedžmentā” (Dorila, 2017, 15). Runa nav tikai par atbalstošas mācību vides nodrošināšanu, bet galvenokārt par savstarpējo sadarbību studentam ar pasniedzēju, kurā neviens no subjektiem nav dominējošs.

Pievērsoties konkrēti svešvalodu mācīšanai, pedagogam jāņem vērā vēl kāds apstāklis. Proti, ne visiem studentiem, kas no paša sākuma (bez priekšzināšanām) apgūst kādu valodu, ir vienāda starta pozīcija jeb zināšanu līmenis savā dzimtajā valodā. Tas nozīmē, ka daļai studentu, iespējams, var būt nabadzīgāks dzimtās valodas vārdu krājums. Uz to norāda Oksfordas Universitātes emeritētā lingvistikas profesore Džīna Aičisone (*Jean Aitchison*) monogrāfijā “Runājspējīgais zīdītājdzīvnieks. Ievads psiholingvistikā” (*The Articulate Mammal: An Introduction to Psycholinguistics*): “Ja valodas vide ir nabadzīga, valodas attīstība aizkavēsies. Piemēram, bērniem, kas aug aprūpes iestādēs, valodas attīstība atpaliek. [...] Viņi sāk runāt tajā pašā laikā, kad citi bērni, bet viņu runa ir mazāk skaidra, viņi lieto vienkāršākas konstrukcijas” (Aitchison, 2007, 89). Turpinot iztīrāt minēto problēmu, profesore citē Londonas Universitātes sociologa Bazila Bernsteina (*Basil Bernstein*) pausto, ka “bērniem, kas aug noteikta tipa ģimenēs, vērojama lingvistiskā atpalicība. Viņi nespēj adekvāti apgūt valodu, jo viņu rīcībā nenonāk pietiekams valodas materiāla daudzums” (Aitchison, 2007, 89). Pētnieks norādījis, ka ir ģimenes, kurās tiek lietots ierobežots valodas kods, salīdzinot ar citām ģimenēm, kurās vecāki lieto bagātīgāku valodu ar daudz plašāku vārdu krājumu, kas arī viņu bērniem sekmē ātrāku valodas apguvi.

Mācībspēkiem, kas docē studiju kursus kādā no svešvalodām, iepriekš minētā norāde jāņem vērā, jo te var būt meklējama atbilde, kāpēc ir studenti, kas valodas apgūst ar lielām grūtībām. Nav pedagoģiski pareizi studentus, kam ir sliktākas vai pat ļoti sliktas sekmes, uzskatīt par sliņķiem, iepriekš necenšoties izzināt, kur slēpjas grūtību cēloņi. Līdz ar to mācībspēkam būtu jāvelta vairāk laika tiem studentiem, kuriem valodu mācīšanās rada problēmas, mēģinot ar viņiem izrunāties un noskaidrot problēmas.

Pedagoģiskās sadarbības procesa organizēšana *Organisation of Pedagogical Cooperation's Process*

Gatavojoties nodarbībām Ķīnas studentu auditorijai, mācībspēkam ir psiholoģiski jābūt gatavam tādām studiju procesam ar auditoriju, kura nav pieradusi strādāt pedagoģiskās sadarbības apstākļos. Sadarbības process paredz nevis vienkārši mērķu izvirzīšanu nodarbībai vai visam semestrim, bet gan mācībspēka un studentu mācību/studiju mērķu tuvināšanos visa sadarbības procesa laikā. Nākamais izaicinājums ir ne tikai pašam mācībspēkam apzināties un pielietot tos studiju līdzekļus, kuri veicinās mērķu sasniegšanu, bet palīdzēt studentiem izvēlēties tādus studiju līdzekļus, materiālas dabas – grāmatas, interneta materiālus, darba lapas, un arī nemateriālas – studiju formas, metodes vai jau esošās zināšanas un prasmes. Tas iekļauj arī sadarbības partneru savstarpēji saskaņotu izvēli kā tieši tiks organizēts studiju process, kā notiks komunikācija tajā, kāds ir sagaidāmais rezultāts. Pats sadarbības process, kurā tiek sasniegti studiju mērķi, ir savstarpējās pieredzes apmaiņas process, kura rezultātā ieguvēji ir abas puses – gan studenti, gan mācībspēks. Sadarbības procesa vai tā posma nozīmīgs noslēgums ir mācībspēka vērtējuma un studentu pašvērtējuma tuvināšanās, kas var tikt realizēta gan kā savstarpēji pieņemama atzīme, gan kā diskusija par iegūtajiem rezultātiem.

Lai veiksmīgi tiktu galā, docētājam kaut daļēji var palīdzēt viņa iepriekšējā pedagoģiskā pieredze. Taču ikvienam mācībspēkam jāsaprot, ka darba (šajā gadījumā – pedagoģiskās) pieredzes esamība, viņu neatbrīvo no objektīvas nepieciešamības pilnveidoties, pašizglītoties un meklēt atbildi uz jautājumu, kā man ar konkrēto studentu auditoriju veidot vislabāko sadarbību. Runa ir par pedagoģiskajām kompetencēm. RTU Humanitārā institūta asociētā profesore, psiholoģe Airisa Šteinberga norāda: „Pedagoģisko spēju komponenti ir erudīcija, augsta saskarsmes un sadarbības prasme, prasmes mērķtiecīgi organizēt savu un citu darbību, kā arī augsta emocionālās inteligences pakāpe. Šīs prasmes izpaužas šādās profesionālās kompetencēs: pētnieciskās izziņas, komunikatīvās darbības, konstruktīvās darbības un organizatoriskās darbības kompetences” (Šteinberga, 2013, 67). Rakstā tiks aplūkota tikai saskarsmes un sadarbības prasme.

Pirms pievērsties konkrēti Ķīnas studentu auditorijai, vispirms nepieciešams definēt, kas tiek saprasts ar terminu „sadarbība”. A. Šteinberga to definē šādi: „Sadarbība ir divu vai vairāku cilvēku darbs uz kopīgu mērķi, saskaņotiem mērķa sasniegšanas līdzekļiem, tuvinātu novērtējumu un pašnovērtējumu par sasniegtajiem rezultātiem. Sadarbība ir pieredzes pārņemšanas forma, iespēja labāko paraugu atdarināšanai, pašpieredzes pilnveidošana ar jaunām zināšanām, prasmēm un attieksmēm” (Šteinberga, 2013, 59). Iepriekš citētajā definīcijā ir iekļauta daļa atbildes, kā rīkoties docētājam. Pirms sākt mācību procesu, pedagogam ir jāsaprot mērķis un ļoti precīzi jācenšas to panākt.

Attiecībā uz Ķīnas studentiem raksta autores kā mācībspēka mērķis ir iemācīt latviešu valodu atbilstoši B1 vai pat B2 starptautiskajam līmenim. Lai mērķi sasniegtu, mācībspēkam ir jāsaprot, kādu stratēģiju un līdzekļus izvēlēties, lai jau pirmo nodarbību laikā tos varētu piedāvāt studentiem. Turklāt mērķis ir „jāsadala” smalkākās vienībās – uzdevumos, lai soli pa solim nonāktu pie vēlāmā rezultāta. Rīgas Tehniskajā universitātē tiek izmantota kalendāro plānu rakstīšana, kurus katra semestra pirmajās nedēļās RTU mācībspēki ievieto sistēmā ORTUS publiskai apskatei.

Kā tika minēts, šāda stratēģija jau laikus būtu smalki pārrunājama un saskaņojama ar studentiem, jo mācībspēka un studentu mērķis pamatā ir viens un tas pats (konkrētajā gadījumā pedagogam docēt un studentiem apgūt latviešu valodu B1/B2 starptautiskajā līmenī). Visiem pedagoģiskajā procesā iesaistītajiem jāsaprot, ka mērķis ir kopējs, taču pastāv dažādi līdzekļi, pieejas un veidi, lai to sasniegtu. Līdz ar to pastāv iespēja izvēlēties konkrētajai auditorijai piemērotākos.

Saistībā ar Ķīnas studentu auditoriju jāatceras, ka šie jaunieši nāk no valsts ar atšķirīgu kultūru un tradīcijām, kā arī viņiem ir citāda iepriekšējā mācību pieredze nekā rietumu studentiem. Taču tas nekādā gadījumā nemaina faktu, ka katrs no viņiem ir personība ar savām vēlmēm un vajadzībām un ikvienai personībai ļoti nozīmīga ir attīstība. Mācībspēkiem jāapzinās, ka „personība attīstās, apmierinot savas vajadzības: izziņas un sociālās” (Špona & Čamane, 2009, 89). Tas norāda, ka mūsdienās pedagoģiskajā darbībā visatbilstošākais ir demokrātiskas darbības stils. Docētājam saskarsmē ar studentiem vēlams ievērot līdztiesību (neviens nav pārāks/pieredzes bagātināšanās noris abos virzienos), kas sekmētu savstarpēju komunikāciju, vienotību, atbildības izjūtu pret paveicamo darbu, uzticēšanos un radošu atmosfēru auditorijā. Viss nosauktais ir svarīgs studentu iekšējās motivācijas veicināšanā un noturēšanā semestra vai studiju gada garumā.

Jau sākot no pirmajām nodarbībām jauniešus vēlams neuzbāzīgi mudināt paust savu viedokli, izteikt gribu un vajadzības. „Agrās jaunības vecumposmā īpaši nozīmīga ir pašapliecināšanās, pašizteikšanās, savu sasniegumu novērtēšana un drošības vajadzību apmierināšana” (Šteinberga & Tunne, 1999, 28).

Mācībspēkam mazliet jāiejūtas pētnieka lomā, jo, lai izzinātu savu studentu vēlmes, vajadzības un viņu stiprās puses, ir nepieciešama saruna, komunikācija. Savukārt, lai saņemtu godīgas atbildes, ir ne tikai jāuzdod jautājumi, bet vispirms jāiegūst studentu uzticēšanās, kas ir īpaši nozīmīga sadarbības procesa organizēšanā. Tas ir panākams nevis vienas, bet daudzu nodarbību laikā. Lai iegūtu studentu uzticēšanos, docētājam ir jābūt godīgam un atklātam, jāprot pateikt labu vārdu, uzslavu pat par visniecīgāko sasniegumu, kas studentus ne tikai motivēs, bet arī var būt ļoti svarīgi, īpaši apstākļos, kad viņš nejūtas par sevi pārliecināts vai arī mācīšanās padodas grūti. Psiholoģe Dzirda Meikšāne pauž, ka „personība ir orientēta nevis uz pavēlēm, bet uz izvēli. Tad paveras plašums domām, jūtām, attīstās aktivitāte, uzņēmība, iniciatīva. Šāda personība pret saskarsmes partneri izturas kā pret sev līdzīgu” (Meikšāne, 1998, 93).

Gadījumu izpētes analīze *Case Study Analysis*

2017./18. studiju gada rudens semestrī docējot Ķīnas studentiem studiju kursu latviešu valodā kā svešvalodā, galvenokārt tika izmantots latviešu valodas mācību līdzeklis pieaugušajiem “Laipa. A2” (Auziņa, Berķe, Lazareva, & Šalme, 2016). Tas ir turpinājums mācību līdzeklim “Laipa. A1”, ko studenti jau bija izmantojuši valodas apguves sākumposmā, mācoties Pekinas Starptautisko studiju universitātē. Mācību līdzeklis strukturēts 11 tematiskajās nodaļās. Lai studentiem būtu interesantāk un viņi gūtu daudzpusīgāku informāciju, nodarbību laikā tika izmantotas arī papildus iespējas: citas grāmatas, kanāla “Youtube” videosīžeti, tika organizētas nelielas ekskursijas uz muzejiem, kas ir saistīti ar apgūstamo tematu.

Īpaši veiksmīgs darbs izvērās, apgūstot mācību līdzekļa “Laipa. A2” 4.tematu “Pie dabas”. Apgūstot šī temata 2. moduli par Latvijā sastopamajiem savvaļas dzīvniekiem, docētāja nodarbībā papildus izmantoja arī Gundegas Kampes-Pērsone grāmatu “Latvijas zīdītāji. Pilnīgs sugu apskats” (Kampe-Pērsone, 2017). Izvēle papildus izmantot tieši šo grāmatu radās, jo tajā iekļautie apraksti ir bagātīgi ilustrēti ar autores zīmējumiem: visu Latvijā sastopamo zīdītāju sugu attēliem. Ķīnas studenti ar lielu interesi un aizrautību izpētīja grāmatu un par katru no ilustrācijās attēlotajiem dzīvniekiem mēģināja pateikt kaut pāris vārdu, piemēram, vai šāds dzīvnieks ir sastopams arī viņu valstī; ja ir sastopams, tad – kurās vietās (piemēram, mežos, purvainos apvidos utt.). Vērojot studentus, bija secināms, ka viņi paši šai brīdī bija pārliecināti, ka izklaidējas, skatoties attēlus un priecājoties par tiem, taču pedagoģiskais process netika kavēts – studenti latviešu valodā ar aizrautību veidoja teikumus un iemācījās vairākus jaunus vārdus (galvenokārt dzīvnieku nosaukumus). Nākamajā nodarbībā kāda studente izrādīja iniciatīvu un sāka jautāt par sev interesējošo

saistībā ar dzīvnieku sugām. Ņemot vērā, ka meiteni interesē suņi, viņa, izmantojot savu viedtālruni, kur bija atradusi attēlus ar dažādu šķirņu suņiem, docētājai jautāja, vai šādas šķirnes sastopamas arī Latvijā, cik maksā kucēni utt. Līdz ar to izveidojās saruna par mājdzīvniekiem, kas tematam par dzīvo dabu nodereja kā vērtīgs papildinājums. Papildus tam tika nolemts studentus aizvest uz Latvijas Dabas muzeju, kur viņi iemācījās vēl citus ar dabu saistītus terminus. Kad konkrētais temats bija apskatīts, sekoja diagnosticējošais pārbaudes darbs, kurā visi studenti uzrādīja labus rezultātus. Līdz ar to secināms, ka šāda kompleksa darbošanās, papildus aplūkojot attēlus un mēģinot pastāstīt par tajos redzamo, kā arī jautājot docētājai tieši to, kas pašam studentam šķiet aizraujošs un noslēgumā apmeklējot muzeju, sniedz pozitīvus rezultātus.

Vēstījot par konkrēto gadījuma izpēti analīzi, minams vēl viens piemērs, kas neizvērtās tik veiksmīgi. 2017./18. studiju gada rudens semestra noslēgumā papildus mācību līdzekli "Laipa. A2" piedāvātajiem tematiem docētāja izvēlējās Ķīnas studentiem nedaudz pastāstīt par Latvijā populāriem cilvēkiem. Izvēle bija par labu divām personībām: komponistu Raimonu Paulu un šahistu Mihailu Tālu. Lai jauniešus ieinteresētu, docētāja uz nodarbību paņēma līdzī arī šaha figūras ar mērķi iemācīt to nosaukumus, kā arī tika izmantoti vairāki kanālā "Youtube" pieejamie videoklipi, lai studenti redzētu, kā minētie cilvēki, par kuriem tiek stāstīts, izskatās (M. Tāla gadījumā – izskatījās). Izvērsās interesanta diskusija par šaha spēli un tās popularitāti Latvijā un Ķīnā, taču ne par slaveno šahistu Tālu, viņa dzīvesstāstu. Līdzīgi bija ar komponistu Paulu; varēja manīt, ka studentiem temats par Latvijas slavenībām nešķiet saistošs. Iespējams, docētāja bija pieļāvusi kļūdu – tā kā šī nodarbība notika semestra noslēgumā, ir pašsaprotami, ka studenti jutās noguruši un vairs nespēja uztvert daudz jaunas informācijas (jāņem vērā, ka Ķīnas studentu darba diena RTU ilga no plkst. 08.15 līdz 18.00 un tā visas piecas dienas nedēļā), kā arī apstākļi, ka šis temats vienkārši šķita neinteresants. Iespējams, izvēloties vienkāršāku un vairāk izklaidējošu tematu, kur netiek prasīts iegaumēt daudz jaunas informācijas, rezultāti būtu daudz labāki.

Secinājumi **Conclusions**

1. Veiksmīgas pedagoģiskās sadarbības procesa pamatā ir mācībspēka prasme lietot pedagoģisko sadarbību kā studiju līdzekli latviešu valodas kā svešvalodas mācīšanai, īpaši ar Āzijas reģiona studentiem, jo viņu iepriekšējā mācīšanās pieredze un saskarsmes stils ar docētāju atšķiras no demokrātiskajā Eiropā pieņemtā. Izmantojot pedagoģisko sadarbību, tiek mazināti iespējamie pedagoģiskie riski, strādājot ar Ķīnas studentiem.

2. Lai sasniegtu pedagoģiskos mērķus, strādājot ar Ķīnas studentiem, svarīga ir nepārtraukta mācībspēka pedagoģiskās kompetences paaugstināšana. To nodrošina pedagoģiskās sadarbības process, jo tā gaitā notiek pedagoģisko spēju attīstība, galvenokārt saskarsmes un sadarbības prasmju veidā, kā arī jaunu zināšanu par sevi kā pedagoģiskās darbības subjektu, studentiem un viņu pašpiederzi, savstarpēja kultūras izpratnes papildināšanās.
3. Attiecībā uz Ķīnas studentiem svarīgi ir neuzbāzīgi mudināt viņus paust savu viedokli un attieksmi. Ja mācībspēkam izdosies nodibināt uzticēšanās un cieņas pilnas attiecības, pedagoģiskās sadarbības process izveidosies veiksmīgs.
4. Mācībspēkam jāspēj izvēlēties un studentiem piedāvāt dažādus līdzekļus mācību satura apguvē. Raksta autores pieredze atklāj, ka vislabākie rezultāti sagaidāmi, kad auditorijā noris kompleksa darbošanās, respektīvi, temats tiek apgūts, izmantojot dažādus mācību materiālus, viedās tehnoloģijas un apmeklējot kultūras iestādes (muzejus).

Summary

The article offers a method for organizing pedagogical cooperation process in Chinese students' classes with the Latvian language as a foreign language, and for the approbation of the theory – the case study method in relation to the acquisition of the subjects included in the two study subjects, based on the author's written experience as a lecturer. The aim of the article is to analyze the cooperation process, including a successful model of cooperation based on democratic principles between the academic staff and students, taking into account that the nationality, mentality and experience of the lecturer and his students are very different.

It is underlined that the success of the pedagogical cooperation process is based on the teacher's understanding about democracy not only as a form of the State administration, but also on the same principles of mutual relations with students, where none of the subjects – neither a teacher nor a trainee – will not dominate. Every student has a personality with his will, desires and needs that ought to be accepted. The teaching staff should also take into account that the nuances of creating pedagogical cooperation process in each students audience will vary.

Both teaching staff and the student are personally responsible for each choice and action during the study process. Both one and the other know why they are in the classroom and what the purpose of their work is. In order to achieve educational goals, it is instructor's responsibility to choose and offer the appropriate means, which should be coordinated with students when entering the learning course.

For Chinese students it is important to urge them to express their opinions and attitudes unobtrusively. If the teaching staff manages to establish a relationship of trust and respect, the process of pedagogical cooperation will be successful.

The teaching staff must be able to choose and offer to students various means of learning content acquisition. Article author's experience reveals that the best results are

expected when the work of the complex takes place in the audience, that is, the topic is acquired using various teaching materials, intelligent technologies and visiting cultural institutions (for example, museums).

Literatūra **References**

- Aitchison, J. (2007). *The Articulate Mammal: An Introduction to Psycholinguistics*. London: Routledge.
- Auziņa, I., Berķe, M., Lazareva, A., & Šalme, A. (2016). *Laipa. A2. Latviešu valoda*. Rīga: Latviešu valodas aģentūra.
- Buboviča, J., & Studente, A. (2017). Tolerances jēdziens pedagoģijā. *Humānās un sociālās zinātnes. Rīgas Tehniskās universitātes zinātniskais žurnāls*. 2017/12, 5–14.
- Dorila, I. (2017). Atbalstošas mācību vides un priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mījsakarības. *Humānās un sociālās zinātnes. Rīgas Tehniskās universitātes zinātniskais žurnāls*. 2017/12. Rīga: RTU Izdevniecība, 15–29.
- Fromm, E. (1956). *The Art of Loving*. New York: Harper & Row.
- Kampe-Pērsone, G. (2017). *Latvijas zīdītāji. Pilnīgs sugu apskats*. Rīga: Zvaigzne ABC.
- Meikšāne, Dz. (1998). *Psiholoģija mums pašiem*. Rīga: RaKa.
- Nairz-Wirth, E. (2014). *Quo Vadis Bildung? Eine qualitative Längsschnittstudie zum Habitus von Early School Leavers*. Wien: Wirtschaftsuniversität Wien. Retrieved from https://media.arbeiterkammer.at/wien/PDF/studien/bildung/QuoVadisBildung_2014.pdf
- Pekinas Ārzemju studiju universitātes mājaslapa*. (b./g.). Pieejams: www.bfsu.edu.cn/overview
- Pekinas Starptautisko studiju universitātes mājaslapa*. (b./g.). Pieejams: en.bisu.edu.cn
- Špona, A., & Čamane, I. (2009). *Audzināšana. Pašaudzināšana*. Rīga: RaKa.
- Šteinberga, A. (2013). *Pedagoģiskā psiholoģija*. Rīga: RaKa.
- Šteinberga, A., & Tunne, I. (1999). *Jauniešu pašizjūta un vērtības*. Rīga: RaKa.